

COMMEN-

OTIARTIUS

EXEGETICUS

SS. CANONUM

SEU

EXPOSITIO BREVIS

ET CLARA

OMNIUM PONTIFICIARUM DECRETALIUM
GREGORII IX. BONIFACII VIII. in Sexto, CLEMENTIS V.

Extrauagantium IOANNIS XXII. & Communium, atque etiam
Concordatorum Germaniæ, & Primariarum precum
suo loco insertarum

QUINQUE LIBRIS AD MENTEM ET LITERAM

*Summorum Pontificum comprehensa, & per singula Capitula sic elucubrata,
ut Iuris Canonici studiosis & in foro Ecclesiastico occupatis
lucis plurimum afferre queat.*

R. P. HENRICO VAGNERECK,
E SOCIETATE JESU, SS. THEOLOGIÆ ET
JURIS CANONICI DOCTORE, CELEBRI QVONDAM

Vtriusque Professore & Cancellario in Academia
Dilingana.

OPVS POSTHVMVM AB IP SO AVCTORE

TYPIS PARATVM

CVM PRIVILEGIO SAC. CÆS. MAJEST. ET PERMISSV SVPERIORVM.
FORMIS ACADEMICIS

Apud Joannem Federle.

ANNO M. DC. LXXII

*Es de la Biblioteca del Coll. de la
Comp. de Sta. de Salamanca.*

AUGUSTISSIME
IMPERATOR.

DIVI Imperatores Austriaci, & Sa-
cratissima illorum Majestas, semper Ecclesie
DEI Dextrum Brachium fuere, & hanc Ve-
ritatem adeo gloriosam, etiamnum in Augu-
stissima Majestate Vestra, adoratur & venera-
tur Christianus Orbis, omnesque Orthodo-
xæ Academiæ submississime reverentur, &
inter illas etiam Dilingana, ab Augustissimis Majestatis Vestræ
Progenitoribus, gloriose memoriæ, constitutionibus perpetuo
valituris, Clementissime confirmata. Hoc nobis fiduciam & ani-
mos addidit, ut opus hoc de Juribus Ecclesie ab uno de Societa-
te nostrâ publicæ luci destinatum submississimâ demissione ad
Pedes Majestatis Vestræ advolveremus, subter alas Protectionis
Imperatoris & Austriacæ demississime inclinati; Vestra enim
sola Augustissima Majestas eidem operi vires addit simul afflat
Honorem. Reddimus ergo quæ sunt Cæsaris, Cæsari, & quæ
sunt Dei, Deo, totumque opus hoc, Dei Ecclesie, & Summo-
rum Pontificum, Vicariorum Dei Auctoritati juratum, Tutelæ
Imperatoris committimus, nosque unâ ad Augustissimos Pedes
Venerabundi prosternimus.

Augustissimæ Majestatis Vestræ

Submississimum Devotissimum

COLLEGIUM ACADEMICUM
SOC. JESU DILINGANUM.

LIBER PRIMVS.

TITVLVS I.

DE SVMMATRINITATE, ET FIDE CATHOLICA.

Ad Rubricam.

Multò potiori iure Pontifex Ius Canonicum, quam Iustinianus Codicem suum eodem titulo de Summa Trinitate & Fide Catholica auspiciat. Et si enim leges civiles, quæ iustæ sunt, ex præceptis iuris naturalis & gentium, siue rectæ rationis desumuntur, *l. 1. ff. de Iustitia & Iure*, multò tamen id verius est de legibus Ecclesiasticis, quæ non solum ex lege naturali, verum etiam diuina & præceptis fidei veluti rivuli è fontibus eliciantur *l. 24. Quælibet & quando. de Accusar.* Ad hæc cum fundamentum vniuersi iuris Christiani sit Deus, eiusq; Filius Virginitatus, Christus, Redemptor noster, nihil superedificari potest, hoc fundamento deficiente, iuxta, cùm Paulus *1. q. 1.*

De hæc materiâ habet d. 3. de consecr. c. vlt. d. 5. c. penult. d. 22. per totum. d. 23. c. Qui Episcopus. Etiam, verò huius tituli decretalem eruditissime explicat S. Th. Opus. 23. & 24. 10. 17. Huc quoque referri possunt decreta dogmatica Council. Trid. præsertim decretum de Symbolo fidei. sess. 8.

Cap. I. Firmiter.

Innocentius III. In Concilio Generali Lateranensi IV.

SVMMMA.

Firmiter credendum proponit Pontifex, vna cum Concilio, vnum esse Deum, & quidem tres personas, sed vnâ essentiam siue naturam, omnino simplicem, vnum vniuersorum principium, Virginitatem Dei Filium esse incarnatum, pro nobis passum, mortuum, resurrexisse, ascendisse in caelum, venturum iudicem. Vnam esse vniuersalem Ecclesiam, in qua idem ipse Sacerdos est sacrificium IESVS Christus, cuius Corpus & Sanguis in Sacramento altaris continentur, transubstantiatis pa-

ne in corpus, & vino in sanguinem. Quod Sacramentum nemo conficit, nisi Sacerdos ritè ordinatus. Baptismus verò à quocunque ritè collatus proficit ad salutem. Et post illum prolapsus in peccatum, per veram poenitentiam semper poenitentiam reparari. Non solum autem Virgines & continentes, verum etiam coniugati per rectam fidem & opinionem bonam, ad beatitudinem perueniunt.

EXEGESIS.

Transubstantiatis Pane, &c.) Transubstantiationis vocem in hoc primo Concilio Later. IV. ab Innoc. III. Romæ in Ecclesia Lateranensi Anno 1215. celebrato (vnde hoc & sequens Cap. desumpta sint) usurpata & approbata aduertit Petrus Maurus in Annot. ad Chronicon S. Anton. p. 3. sic. 19. cap. 1. p. 8. et si res ipsa jam antè pro dogmate fidei semper in Ecclesia habita fuerit, vt ostendit Bell. t. 3. l. 3. de Euch. c. 21.

Cap. II. Damnamus.

Idem in eodem.

SVMMMA.

Damnat Pontifex cum Concilio tractatum Abbatis Ioachim contra Petrum Lombardum, in quo negat tres personas diuinas, esse vnâ essentiam, substantiam, & naturam, asserens solum esse inter illas vnitatem quandam collectiuam & similitudinariam, quemadmodum multi homines sunt vnus populus, & multi fideles vna Ecclesia. Ita sentiens tanquam hæreticus euitetur. Non tamen hoc derogat Florenti Monasterio, cuius Ioachim suis institutor, maxime cum scripta sua assignari Apostolicæ Sedis corrigenda, confessus, se illam fidem tenere, quam Romana tenet Ecclesia. Denique etiam damnatur peruersissimum dogma Aluarici.